

AJASSA | näkökulma

LAURI TANNER
hallintojohtaja
HUS

JUHA TUOMINEN
toimitusjohtaja
HUS

ILKKA LUOMA
sairaanhoitopiirin johtaja
Pohjois-Pohjanmaan shp

GÖRAN HONGA
sairaanhoitopiirin johtaja
Varsinais-Suomen shp

TARMO MARTIKAINEN
sairaanhoitopiirin johtaja
Pirkanmaan shp

RISTO MIETTUNEN
sairaanhoitopiirin johtaja
Pohjois-Savon shp

Yliopistosairaaloiden asema on turvattava sote-uudistuksessa

Yliopistollisen sairaalan toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä lääkärinkoulutusta antavan yliopiston kanssa. Tämän yhteistyön perusta täytyy löytyä lainsäädännöstä jatkossakin.

Tuleva sote-uudistus myllää rakenteiden lisäksi myös voimassa olevat lait. Kun uudistus keskittyy palvelurakenteiden muokkaamiseen demografialtaan muuttuvassa Suomessa, vaarana on, että muut tavoitteet unohtuvat.

Myös jatkossa sekä palvelu- että koulutusjärjestelmien osana tarvitaan yliopistollisia sairaaloita. Yliopistollisen sairaalan toiminta puolestaan edellyttää tiivistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta lääkärinkoulutusta antavan yliopiston kanssa. Tämän yhteistyön perustana on kahden organisaation toiminnan yhteensovittamisen mahdollistava lainsäädäntö.

Konkreettisen tarpeen erillissäätelylle asettaa yliopiston ja yliopistosairaalan yhteisen henkilökunnan asema.

Tämän vuoksi sekä yliopistosairaanhoitopiirien johtajat kuin vastaavien yliopistojen rehtorit ovat lausuneet STM:lle yliopistollisuuden merkityksestä. Kun sote-uudistuksen yhteydessä ilmeisesti on tarkoitus kumota nykyinen erikoissairaanhoitolaki, tulee tarvittavat säännökset erikoissairaanhoitolaista siirtää ajantasaistettuna muuhun lainsäädäntöön.

YHTEINEN HENKILÖKUNTA

Konkreettisen tarpeen erillissäätelylle asettaa ensinnäkin yliopiston ja yliopistosairaalan yhteisen henkilökunnan asema. Pääosalla yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan henkilöstöstä on kaksi samanaikaista palvelussuhdetta, toinen yliopistoon ja toinen sairaalaan.

Yliopiston palvelussuhde on välttämätön opetustehtävien hoitamiseksi, koska esimerkiksi professoreita ei voi olla muualla kuin yliopistolain tarkoittamissa yliopistoissa.

Vastaavasti palvelussuhde sairaalaan on välttämätön potilashoitoon osallistumiseksi, koska ilman palvelussuhdetta lääkäri olisi potilaslain tarkoittaman sivullisen asemassa eikä hänelle voitaisi antaa potilashoitoa koskevia tietoja.

ITSENÄISET TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Voimassa olevassa lainsäädännössä on useita säännöksiä, joissa yliopistollista sairaalaa ylläpitävälle kuntayhtymälle ja yliopistollisille sairaaloille itselleen säädetään tehtäviä ja vastuuta. Nämä tehtävät liittyvät erikoissairaanhoiton työnjakoon sekä alueellisesti ja valtakunnallisesti keskitettävään erikoissairaanhoitoon.

Yliopistollisen sairaalan tehtävät ja vastuut liittyvät erityisosaamisen, opetuksen ja tieteellisen tutkimuksen ja kehittämistoiminnan tuottamiseen hoidon laadun sekä potilasturvallisuuden ylläpitoon ja parantamiseen. Yliopistollisille sairaaloille on asetettu suoranaisia velvollisuuksia lääkärin perusopetuksen ja erikoislääkärinkoulutuksen tuottamisessa.

Erityisesti tarvitaan lakiin kirjaus siitä, että yliopistollisella sairaalalla on velvollisuus tehdä tieteellistä tutkimusta. Nyt tällainen suoranaisten velvoite puuttuu. Tämä vaikeuttaa yliopistosairaalassa tutkimusta tekevien tutkijoiden rahoituksensaantimahdollisuuksia. Valtion tutkimusrahoituksen vähentyessä on muun rahoituksen osuus merkittävä.

TUTKIMUS JA OPETUS

Konkreettinen tarve yliopistosairaalan ja yliopiston keskinäisten taloudellisten suhteiden erillis-

SIDONNAISUUDET

Lauri Tanner, Juha Tuominen, Göran Honga, Tarmo Martikainen: Ei sidonnaisuuksia.
Risto Miettunen: Hallituksen jäsenyys (Pohjois-Savon shp osakkuusyhtiöt), matka-, majoitus- ja kokouskulut (Kuntaliitto),

sääntelylle liittyy lääketieteellisen tutkimuksen ja opetuksen toteuttamiseen.

Kummallakin osapuolella on tutkimukseen liittyviä resursseja, kuten tiloja, laitteita ja myös henkilöstöä etenkin tutkimuksen tukipalveluisa. Olisi erittäin tarpeellista, että osapuolet voisivat asettaa kyseisiä resursseja toisen osapuolen käyttöön esimerkiksi tila- ja laitevuokrauksen, palvelumyynnin tai mahdollisesti henkilöstön vuokrauksen kautta ilman, että kyse on julkisesta hankinnasta tai markkinoilla tapahtuvasta toiminnasta.

Tarvetta olisi myös selkeyttää yliopistosairaalan roolia yliopiston ensisijaisena kumppanina lääketieteen alan opetuksen ja tutkimuksen edellytysten luomisessa. Rooli perustuu nyt terveydenhuoltolain yksittäisiin säännöksiin.

Yliopistosairaalalla on velvollisuus järjestää edellytykset lääketieteelliselle tutkimukselle ja opetukselle. Yliopisto päättää myös tällöin itsenäisesti, missä se antaa opetusta, mutta selkeä sääntely tältäkin osin varmistaa paremmin yliopiston perustehtävän toteutumisen.

YLIOPISTO MUKANA SAIRAALAN HALLINNOSSA

Yliopistosairaalan määrittelyssä on kyse myös yliopiston roolista yliopistosairaalan hallinnos-

sa. Nykyisin yliopistolla on oikeus erikoissairaanhoidolain mukaisesti nimetä kaksi jäsentä sairaanhoitopiirin valtuustoon 10 %:n ääni-osuudella ja kaksi hallitukseen.

Pääministeri Sipilän kaudella valmistellussa sote-uudistuksessa oli tarkoitus poistaa ainakin lain tasoinen sääntely koskien yliopistojen edustusta yliopistollisia sairaaloita ylläpitävien maakuntien hallintoelimityksissä. Mahdollista olisi ollut huomioida yliopistojen edustus maakunnan sääntöjen kautta, jos maakuntavaltuusto olisi katsonut tämän tarkoituksenmukaiseksi.

Kansainvälisissä yliopistosairaalan kriteereissä edellytetään yliopiston edustusta yliopistosairaalan hallinnossa. Esimerkiksi yhdysvaltalaisessa Joint Commission -akkreditaatioissa edellytyksenä yliopistosairaalaksi rekisteröitymiselle on, että sairaala on integroitu organisatorisesti tai hallinnollisesti yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan. Vastaavasti NHS:n piirissä yliopistosairaalan nimityksen käyttäminen edellyttää muun ohella, että hallituksessa on mukana tiedekunnan edustus (non-executive director from the faculty).

Olisi toivottavaa, että suomalaiset yliopistosairaalat vastaisivat rakenteiltaan ulkomaisia verrokkejaan. ●

